

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/114
Toplantı Tarihi/Sayısı : 22.8.2024/44
Karar Numarası : 2024/776
Başvuran : B. S.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, Covid-19 pandemisi sürecinde sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlere getirilen kısıtlamaların pandemi sonrası dönemde de devam ettiği, kantinde satılan ürünlere sürekli zam yapıldığı, kantinden satın alınan eşyalara aramalarda el konulduğu, elektrik faturalarının yüksek geldiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Pandemi bahanesiyle uzun süre sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlere çıkarılmadıklarını, pandemi tedbirleri kalkmasına rağmen bu konudaki kısıtlamaların devam ettiğini,

b. Kantinde satılan ürünlere sürekli zam yapıldığını,

c. Kantinden satın alınan eşyalara koğuş aramaları sırasında el konulduğunu,

ç. Elektrik faturalarının yüksek geldiğini iddia etmektedir.

3. Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Mahpusların sosyal ve kültürel etkinliklere katılmalarının Kurum personeli tarafından teşvik edildiğini, dönemsel olarak mahpuslara dönük kurslar, seminerler ve konferanslar düzenlendiğini, Kurumun yüksek güvenlikli bir kurum olması, Kurumda barındırılan mahpusların suç türleri ve sayısının fazla olması, Kurumda ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırılmış mahpusların bulunması, Kurum sohbet alanlarının sayısının sınırlı olması, hükümlülük-tutukluluk ayrımı, hasımlık durumu gibi nedenlerle mahpusların söz konusu faaliyetlere koğuş arkadaşlarıyla çıkartıldığını, aynı havalandırmayı kullanan mahpusların birbirleriyle sohbet, açık halı saha, açık çim saha, masa tenisi kursundan faydalandığını; ayrıca Kurumdaki odalarda televizyon bulunduğunu ve televizyonda sinema kanalı ve lig tv de dâhil olmak üzere 40 kanalın bulunduğunu, İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığının 9/2/2023 tarihinde aldığı 2023/377 sayılı kararlar mahpusların 6 kişiyi aşmayacak gruplar halinde açık halı saha, açık çim saha, masa tenisi ve kapalı spor salonu çalışmalarına çıktığını;

b. Kantinde satılan ürünlerin Adalet Bakanlığı İşyurtları Daire Başkanlığı tarafından belirlenen konsinyetör firmalardan temin edildiğini, temin edilen ürünlerin fiyatlarının İşyurtları Daire Başkanlığı tarafından belirlendiğini,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Kurum tarafından ayrıca bir fiyat belirlenmesi yapılmadığını;

c. 17/6/2005 tarihli ve 25848 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'in 15'inci maddesinde “*Ceza infaz kurumu iş yurdu yönetim kurulunca kantinde satışına karar verilen, bu yönetmelikte sayılmayan ve kurum güvenliğini tehlikeye düşürmeyen eşyaların stok oluşturmayacak şekilde koğuş, oda ve eklentilerde bulundurulmasına izin verilebilir.*” hükmünün yer aldığı; Kurumun yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumu olması hasebiyle, mahpusların büyük bölümünün terör örgütü mensuplarından oluştuğunu, bunun yanı sıra çok sayıda tehlikeli suçlunun Kurumda barındırıldığını bu bağlamda gerek mahpusların güvenliği gerekse de Kurum güvenliği gözetilerek, kanun ve yönetmelik çerçevesinde yapılan aramalarda bulunan delici, kesici vb. firara teşebbüs amacıyla kullanılabilir eşyaların kayıt altına alınmak suretiyle emanete alındığını, ayrıca arama sırasında koğuştaki mevzuat hükümleri uyarınca fazlalık oluşturan eşyaların da kayıt altına alınarak emanet eşya depo birimine kaldırıldığını, mahpusların ihtiyaçları olması ve odalarında yeteri kadar eşya olmaması durumunda dilekçe ile talep etmeleri halinde bu eşyaların kendilerine teslim edildiğini,

ç. 31/1/2023 tarihinde Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'te yapılan değişiklik ile cezaevinde kullanılan aydınlatma dışındaki elektrik giderlerinin, mesken abonelikleri için belirlenen ücret tarifesine bağlandığını, yapılan bu düzenlemeyle birlikte mahpusların yaşadığı mağduriyetlerin giderildiğini ifade etmiştir.

4. Muhataptan alınan yazılı görüş başvurana iletilmiş ve kendisinden yazılı görüşü talep edilmiş ancak başvuran herhangi bir görüş sunmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde, Kurumumuzun “*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*” ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

6. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinde ise özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in “*Karar türleri*” başlıklı 65'inci maddesi şöyledir: “*Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.*”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

9. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının

(i) bendinde, Kurumun görevleri arasında İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması olarak görev yapmak olduğu düzenlenmiştir. Aynı maddenin (i) bendi kapsamında da özgürlüğünden mahrum bırakılanların Kuruma yapmış oldukları başvurular incelenmektedir.

10. Başvuran pandemi bahanesiyle uzun süre sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlere çıkarılmadıklarını, pandemi tedbirleri kalkmasına rağmen bu konudaki kısıtlamaların devam ettiğini iddia etmiştir. Muhatap İdare ise böyle bir engellenmenin söz konusu olmadığını, İdare ve Gözlem Kurulunun söz konusu faaliyetlerin yapılmasına dönük kararlarının olduğunu ifade etmiştir. Covid-19 pandemisinin meydana getirdiği olumsuz sonuçlar günlük hayatın pek çok alanında ekstra tedbirler alınmasını zorunlu kılmış ve bu bağlamda ceza infaz kurumlarında da pandeminin olumsuz etkilerinin azaltılması adına tedbirler alınması kaçınılmaz olmuştur. Salgının etkisinin fazla olduğu dönem için ceza infaz kurumlarında barındırılan mahpuslara dönük sosyal kültürel ve sportif faaliyetlerin düzenlenmesi hususunda kısıtlamaya gidilerek mahpuslar arası temasın en aza indirgenmeye çalışılması virüsün olası yayılmasını önlenmeye yönelik olduğundan makul karşılanabilmektedir. Ayrıca yapılan incelemede Kurum İdare ve Gözlem Kurulunun 9/2/2023 tarihinde, Kurumdaki sosyal, kültürel ve sportif faaliyet programını güncellediği, güncellenen program uyarınca mahpusların 6 kişilik gruplar şeklinde söz konusu faaliyetlere çıkarılacağı şeklinde karar aldığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak; başvurudaki iddia ve ceza infaz kurumunun uygulaması bir bütün olarak değerlendirildiğinde, başvurana yönelik uygulamanın kötü muameleye varan bir uygulama olmadığı değerlendirilmektedir.

11. Başvuran kantinde satılan ürünlere sürekli zam yapıldığını, kantinden satın alınan eşyalara koğuş aramaları sırasında el konulduğunu, elektrik faturalarının çok yüksek olduğunu iddia etmiştir. Muhatap Kurum iddia edilen hususların infaz rejiminin olağan bir sonucu ve mevzuatın gereği olduğunu ifade etmiştir.

12. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), bir iddianın kanıtlanması hususunda yeterli ölçüde sağlam, kesin ve aralarında çelişki olmayan çıkarımların ve aynı derecede çürütülememiş maddi karinelerin bir arada bulunmasını aramıştır (AİHM, *İrlanda-Birleşik Krallık*, B. No: 5310/71, 10/9/2018, para. 161). AİHM, bir kötü muamelenin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3'üncü maddesi kapsamında değerlendirilebilmesi için belli bir şiddet seviyesine ulaşması gerektiğini; bu asgari seviyenin göreceli olduğunu; vakadaki muamelenin niteliği ve bağlamı, icrasının şekli ve yöntemi, süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri ve bazı durumlarda mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi koşullara bağlı olduğunu ifade etmiştir (AİHM, *Bouyid/Belçika*, B. No: 23380/09,28/9/2015, para. 86).

13. Anayasa Mahkemesi (AYM), başvurucunun ihlal iddialarını kanıtlayamadığı, temel haklara yönelik bir müdahalenin olmadığı ya da müdahalenin meşru olduğu açık olan başvurular ile zorlama şikayetlerden ibaret başvuruların açıkça dayanaktan yoksun kabul edileceğini belirtmiştir (AYM, *Hikmet BALABANOĞLU*, B. No:2012/1334, 17/9/2013, para. 32). Objektif olarak imkansız, açıkça uydurulmuş ya da açıkça sağduyuya aykırı olaylara ilişkin şikayetler olarak tanımlanan zorlama şikayetler açıkça dayanaktan yoksun kabul edilmektedir. Hukuk öğrenimi olmayan ortalama bir kimse için, Sözleşmeye ilişkin bir ihlal bulunmadığının açıkça görülebildiği durumlar da bu kapsamda değerlendirilmektedir (Kabul Edilebilirlik Kriterleri Rehberi, Anlaşılmas veya Uydurma Şikayetler Bölümü, s. 69).

14. Ceza İnfaz Kurumu ile başvuran tarafından, başvuranın iddialarına ilişkin gönderilen bilgi ve belgeler göz önünde bulundurulduğunda; başvuranın iddialarında yer alan hususların mevzuat kapsamında kaldığı ve ceza infaz kurumunda bulunmuş olmanın neticesi sebebiyle yaşanan olağan durumlar olduğu, temel haklara yönelik herhangi bir müdahalenin olmadığı sonucuna varılmıştır. Başvuranın, iddialarına ilişkin herhangi bir delil sunmaması şikâyetlerin zorlama şikâyetler olduğu kanaati oluşturmuştur. Açıklanan nedenlerle; kantinde satılan ürünlere sürekli zam yapıldığı, kantinden satın alınan eşyalara koğuş aramaları sırasında el konulduğu, yüksek

elektrik faturası yansıtıldığı iddialarının açıkça dayanaktan yoksun olmaları nedeniyle kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

22/8/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alışan TİRYAKİ
Daire Bařkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĐLU
Üye